अभिमर्ष Tatpur. m. (-र्षः) The same as अभिमर्श which is, however, the more correct form; e. g. *Manu*: परदाराभिमर्षेषु प्रवृत्तान्नृन्महीपतिः .... प्रवासयेत्; or *Śántip. Mahábh.*: लोभस्य वशमापन्नाः सर्वे भरतसत्तम। अप्राप्तस्याभिमर्षं तु कुर्वन्तो मनुजास्ततः। कामो नामापरस्तत्र प्रत्यपद्यत वै प्रभो. E. मृष् (= मृश्) with अभि, krit aff. घञ्.

अभिमर्षक Tatpur. m. f. n. (-र्षकः-र्षिका-र्षकम्) The same as अभिमर्शक, which is, however, the more correct reading. E. मृष् (= मृश्) with अभि, krit aff. ण्वुल्.

अभिमर्षण Tatpur. n. (-णम्) [1]The same as अभिमर्शन, which is, however, the more correct reading; e. g. *Nárada*: मनुष्य मारणं स्तेयं परदाराभिमर्षणम्। पारुष्यमनृतं चैव साहसं पञ्चधा स्मृतम्; or *Kumárila* on a *Mánava S.*: चातुर्मास्यादावुत्कर्षादभिमर्षणम्. [2]Licking the lips as an indication of guilt or prevarication. E. मृष् (= मृश्) with अभि, krit aff. ल्युट्.

अभिमाति I. Tatpur. m. f. n. (-तिः-तिः-ति) (ved.) Doing injury, hurting, offensive, inimical; e. g. *Ṛigv.*: स हि ष्मा विश्वचर्षणिरभिमाति सहो दधे (*Sáyaṇa*: अभिमाति शत्रूणां हिंसकम्). E. मन् (cl. 4) with अभि, krit aff. क्तिन्.

II. Tatpur. or Bahuvr. f. m. (-तिः-तिः) (ved.) A wicked man, a foe, an enemy; e. g. *Ṛigv.*: न यं दिप्सन्ति दिप्सवो न द्रुह्वाणो जनानाम्। न देवमभिमातयः (*Sáyaṇa*: अभिमातयः पाप्मानः। पाप्मा वा अभिमातिरिति श्रुत्यन्तरात्); or *Ṛigv.* or *Vájas.*: अग्ने सहस्व पृतना अभिमातीरपास्य (*Sáyaṇa*: अभिमातीररातीन् .... अभितो मानं येषां त इति बहुव्रीहौ पूर्वपदप्रकृतिस्वरत्वम् — cf. *Páṇ.* VI. 2. 1. —; *Mahidh.*: स्त्रीत्वमार्षम्। अभिमतीञ्छत्रून्); or *Ṛigv.* or *Sámav.*: मा न स्तरभिमातये (*Sáyaṇa*: अभिमन्यत इत्यभिमातिः शत्रुः). Comp. अभिमातिन्. E. मन् (cl. 4), with अभि, krit aff. क्तिन्, or (*Bahuvr.*) अभि and माति (मा, krit aff. क्तिन्); the latter Etym., according to *Sáyaṇa*, but less probable than the former alluded to equally by this comm., since the accent of the word — udátta on the second syllable — would follow not less from *Páṇ.* VI. 2. 2. than from VI. 2. 50.; the use of the word in the femin. is considered by *Mahidh.*, in the given quotation, as a vaidik archaism, but it is probably more correct to assume that the word was originally a *fem.*, meaning *injury, hostility,* and became as such afterwards personified as a masc. in the sense *enemy*; comp. अभिषदा, अभिभूति &c.

अभिमातिजित् Tatpur. m. f. n. (-त्-त्-त्) Conquering the enemies; a vaidik epithet of Agni. E. अभिमाति and जित्.

अभिमातिन् Tatpur. m. (-ती) (ved.) A foe, an enemy; e. g. *Ṛigv.*: बाधन्ते विश्वमभिमातिनमपः. Comp. अभिमाति and अभिमानिन्. E. मन् (cl. 4) with अभि, krit aff. णिनि (?), and न् changed to त्; or मा with अभि, aff. तिन्; (comp. अभियातिन् and the remark s. v. अभिमाति).

अभिमातिषाह् Tatpur. m. (-षाट्) (ved.) A conqueror of the enemies or of the wicked; e. g. *Ṛigv.*: त्वद्विप्रो जायते .... अभिमातिषाहः (*Sáyaṇa*: = शत्रूणामभिभवितारः); or *Ṛigv.* or *Vájas.*: सं ते पयांसि समु यन्तु .... अभिमातिषाहः (*Sáyaṇa*: = शत्रूणां हन्तुः; *Mahidh.*: अभिमातिं पाप्मानं सहते ऽभिभवतीत्यभिमातिषाट्); or *Ṛigv.*: सुवीरासो अभिमातिषाहः &c. (*Sáy.*: = वैरिणां पापादीनां सोढारः). Comp. the following. E. अभिमाति and साह्.

अभिमातिषाह Tatpur. m. (-हः) (ved.) The same as the preceding. E. अभिमाति and साह.

अभिमातिहन् Tatpur. m. (-हा) (ved.) A destroyer of the enemies or of the wicked. E. अभिमाति and हन्.

अभिमाद Tatpur. m. (-दः) Ebriety, intoxication. E. अभि and माद.

अभिमाद्यत् Tatpur. m. f. n. (-न्-न्ती-त्) Inebriated, intoxicated; comp. the following. E. अभि and माद्यत्.

अभिमाद्यत्क m. f. n. (-त्कः-त्का-त्कम्) Half inebriated, half intoxicated; e. g. *Śatapath.*: अथ यत्सुरापाणमास। ततः कलविङ्कः समभवत्तस्मात्सो ऽभिमाद्यत्क इव वदत्यभिमाद्यन्निव हि सुरां पीत्वा वदति. E. अभिमाद्यत्, taddh. aff. क.

अभिमान Tatpur. m. (-नः) [1](In Philosophy.) Conceiving objects with the notion that they refer to one's own self: the mental process which is the essential characteristic of अहङ्कार (of the conception of 'I' or of the notion of personality) q. v.; e. g. *Sánkhya Sútra*: अभिमानो ऽहंकारः (*Vijnánách.*: अहं करोतीत्यहंकारः कुम्भकारवत्। अन्तःकरणद्रव्यं स च धर्मधर्म्यभेदादभिमान इत्युक्तः); or *Vedánta Sára*: अभिमानात्मिकान्तःकरणवृत्तिरहंकारः; and therefore in *correct writing* not identical with the philosophical term अहंकार itself, although some authors use both words sometimes apparently as synonymes: *Vijnánách.*: अहंकारस्याभिमानवृत्तिकमन्तःकरणद्रव्यं न त्वभिमानमात्रं द्रव्यस्यैव लोके द्रव्योपादानत्वदर्शनात्. Yet as the notion of personality in the orthodox philosophical systems is not our notion of self-consciousness, but the notion based on that condition of the mind which identifies the *bodily personality* or *individual existence* with the Absolute, and as this mental condition is held to lead to an erroneous conception of the absolute Truth, the terms अहंकार and अभिमान have generally a *negative* bearing, the latter implying: 'conceiving the *wrong* or *erroneous idea* that the objects of the world refer absolutely to one's own *bodily* or *individual* self'; e. g. *Viśwan.* (on the *Nyáya S.* दोषनिमित्तानां तत्त्वज्ञानादहंकारनिवृत्तिः): अहंकारो ऽहमित्यभिमानः स च शरीरादिविषयको मिथ्याज्ञानमुच्यते (comp. the *Siddhántamuktáv.*: अहंकारो ऽहमिति प्रत्ययः। तस्याश्रयो विषय आत्मनि शरीरादिरिति); or *Sánkhyatattwak.*: यत्खल्वालोचितं मतं च तत्राहमधिकृतः। शक्तः खल्वहमत्र। मदर्था एवामी विषयाः। मत्तो नान्यो ऽत्राधिकृतः कश्चिदस्त्यतो ऽहमस्मीति यो ऽभिमानः सो ऽसाधारणव्यापारत्वादहंकारः. [2]Conception in general, but (like the preceding meaning) usually with an implied *negative* bearing: erroneous conception or belief, imagination, fancy; e. g. *Nyáya Sútras*: स्फटिकान्यत्वाभिमानवत्तदन्यत्वाभिमानः 'as crystal is *fancied* to become different (from the proximity with objects it comes in contact with) so the mental activity is *fancied* to vary'; or स्वप्नविषयाभिमानवदयं प्रमाणप्रमेयाभिमानः 'like the *conceit* of things in a dream, is the *conceit* of means of proof and objects of proof'; or मिथ्योपलब्धिविनाशस्तत्त्वज्ञानात्स्वप्नविषयाभिमानप्रणाशवत्प्रतिबोधे 'false conception ceases through the knowledge of the Truth as the *imagination* of objects in a dream vanishes on awaking'; or *Bhojadeva* (on the *Yoga S.* विवेकख्याति००): प्रतिपक्षभावनाबलादविद्याप्रविलये निवृत्तकर्तृत्वज्ञातृत्वाभिमानाया रजस्तमोमलानभिभूताया बुद्धेरन्तर्मुखाया या चिच्छायासंक्रान्तिः सा विवेकख्यातिरित्युच्यते '... of the intellect in which the con-